

Sygnatura akt II C 384/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 sierpnia 2018 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi II Wydział Cywilny w składzie:

Przewodnicząca :Sędzia Sądu Rejonowego A. M.

Protokolant: st. sek. sąd. M. R.

po rozpoznaniu w dniu 24 lipca 2018 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa B. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą
w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej
z siedzibą w W. na rzecz powoda B. K.:

a) kwotę 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia;

b) kwotę 1.000,00 zł (jeden tysiąc złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. obciąża, tytułem tymczasowo wyłożonych wydatków, na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego dla Łodzi-
Widzewa w Łodzi:

a) powoda B. K. kwotą 147,73 zł (sto czterdzieści siedem złotych siedemdziesiąt trzy grosze), którą ściągnąć z
roszczenia zasądzonego w punkcie 1. (pierwszym) wyroku;

b) pozwanego (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. kwotą 147,73 zł (sto czterdzieści siedem złotych siedemdziesiąt
trzy grosze).

Sygn. akt II C 384/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 25 maja 2016 roku skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., powód B. K. reprezentowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 30.000,00 złotych tytułem zadośćuczynienia za śmierć babci J. N. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 3 sierpnia 2015 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że odsetki dochodzone od dnia 1 stycznia 2016 roku mają charakter odsetek za opóźnienie oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podniesiono, że w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 27 lutego 2015 roku, śmierć poniosła J. N. – babcia powoda, z którą łączyła powoda szczególna więź. Pojazd sprawcy wypadku w dniu zdarzenia posiadał obowiązkowe ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego, który w ramach prowadzonego postępowania likwidacyjnego odmówił powodowi wypłaty zadośćuczynienia

(pozew k. 2-3).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, kwestionując je tak co do zasady jak i wysokości, i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie swego stanowiska pozwany wskazał, iż powód nie należy do kręgu osób najbliższych zmarłej, nadto powód w chwili śmierci babci był osobą dorosłą, a jego sytuacja życiowa nie kształtowała się w zależności od zmarłej, której śmierć nie spowodowała u powoda zaburzeń emocjonalnych (odpowiedź na pozew k. 23-25).

Postanowieniem z dnia 16 sierpnia 2016 roku Sąd oddalił wniosek o połączenie niemniejszej sprawy ze sprawą o sygnaturze akt II C 382/16 (postanowienie k. 41).

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 lutego 2015 roku w Ł. miał miejsce wypadek komunikacyjny, w wyniku którego piesza J. N. odniosła obrażenia ciała, w następstwie których zmarła. Sprawca zdarzenia w chwili zdarzenia posiadał ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym towarzystwie. J. N. w dniu zdarzenia miała(...)lata. Powód w chwili śmierci babci miał (...) lat (okoliczności bezsporne)

Powód od czasu dzieciństwa mieszkała z rodzicami i babcią w jednym domu. J. N. aktywnie uczestniczyła w życiu powoda w dzieciństwie, począwszy od trzeciego roku życia zajmowała się nim, a w późniejszym okresie odbierała go z przedszkola, szkoły, przygotowywała posiłki, pomagała przy odrabianiu lekcji. Powód jako osoba dorosła utrzymywał z J. N. bliskie relacje. Często rozmawiali, wspólnie spędzali święta oraz uroczystości rodzinne. Babcia stanowiła dla powoda wsparcie w codziennym życiu. Powód pomagał babci w pracach domowych, a szczególnie w pielęgnacji ogrodu. Powód wyprowadził się z rodzinnego domu około trzy lata przed śmiercią J. N., jednakże w dalszym ciągu systematycznie odwiedzał ją, przyjeżdżał na wspólne niedzielne obiady (zeznania świadków: A. K. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 21 września 2016 roku czas elektroniczny 00:26:34 – 00:40:05 k. 46 – 47, zeznania świadka A. D. - elektroniczny protokół rozprawy z dnia 21 września 2016 roku czas elektroniczny 00:42:29- 00:53:59 k. 47 – 48, zeznania powoda – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 24 lipca 2018 roku czas elektroniczny – 00:03:44 – 00:07:42 k. 91).

O śmierci babci powód dowiedział się od narzeczonej. Do dnia dzisiejszego powód wspomina J. N., posiada jej zdjęcia oraz pamiątki po niej (zeznania powoda – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 24 lipca 2018 roku czas elektroniczny – 00:03:44 – 00:07:42 k. 91).

Po śmierci J. N. powód doświadczył typowej reakcji żałoby, która manifestowała się spadkiem nastroju, poczuciem niemożności poradzenia sobie z sytuacją, zamartwianiem się, powracaniem wspomnień o osobie zmarłej. Reakcja żałoby, której doświadczył B. K. jest naturalną, fizjologiczną reakcją, nie była powikłana. Dla powoda najintensywniejsze negatywne przeżycia miały miejsce do dwóch miesięcy po śmierci babci, następnie objawy uległy redukcji, aż do ich całkowitego ustąpienia do 6 miesięcy od śmierci J. N.. Powód nie korzystał z pomocy psychologa ani leczenia psychiatrycznego, aktualnie również nie ma wskazań do objęcia powoda takowym leczeniem. W związku ze śmiercią J. N. powód nie doznał uszczerbku na zdrowiu (opinia psychologiczna k. 53 - 55, opinia biegłej psychiatry k. 69 - 75).

Po śmierci babci powód korzystał z pomocy kardiologa w związku ze skokami ciśnienia krwi (zeznania powoda – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 24 lipca 2018 roku czas elektroniczny – 00:03:44 – 00:07:42 k. 91).

Powód pismem z dnia 25 czerwca 2015 roku zgłosił pozwanemu żądanie wypłaty zadośćuczynienia z tytułu śmierci J. N. w kwocie 150.000,00 złotych. Zgłoszenie zostało przyjęte przez pozwanego w dniu 1 lipca 2015 roku (zgłoszenie szkody k. 9-13, 53-61, druk zgłoszenia szkody k. 46-49).

Decyzją z dnia 15 lipca 2015 roku pozwany odmówił powodowi przyznania zadośćuczynienia (decyzja (...) k. 13 – 13v).

Poczynione ustalenia faktyczne Sąd oparł na dokumentach załączonych do akt sprawy, których prawdziwość nie została zakwestionowana przez strony oraz w oparciu o zeznania świadków, zeznania powoda, w tym zakresie w jakim sąd przypisał im przymiot wiarygodności oraz opinię psychologiczną i opinię psychiatryczną.

Pełnowartościowe są przedłożone do akt sprawy opinie biegłych sądowych, które są fachowe, jasne, a sformułowane w nich wnioski logiczne i stanowcze. Biegli opiniujący w sprawie w sposób wyczerpujący i spójny odpowiedzieli na stawiane tezy a swoje wnioski logicznie uzasadnili.

Sąd zanegował jedynie tę część zeznań powoda, w której wskazał, iż na dzień śmierci babci, w dalszym ciągu zamieszkiwał we wspólnym domu rodzinnym. Niniejsze depozycje nie mogą się ostać bowiem pozostają w oczywistej sprzeczności z zeznaniami świadków A. D. i A. K., które zgodnie podały, iż w dacie śmierci J. N., B. K. zamieszkiwał już z narzeczoną, poza rodzinnym domem, z którego wyprowadził się kilka lat przed zdarzeniem z dnia 27 lutego 2015 roku.

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zważył co następuje:

Powództwo jedynie w części zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego na gruncie stanu prawnego obowiązującego po nowelizacji art. 446 k.c., dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), skutkiem której został wprowadzony do porządku prawnego art. 446 § 4 k.c. przewidujący zadośćuczynienie za śmierć osoby bliskiej.

Pomiędzy stronami nie było sporu co do odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku z dnia 27 lutego 2015 r., w wyniku którego zmarła J. N.. Odpowiedzialność ta wynika z treści art. 822 k.c. zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Uprawniony do odszkodowania swych roszczeń może dochodzić bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń. Odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej reguluje natomiast ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych (Dz. U. nr 124 poz. 1152). W świetle art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, który stanowi *lex specialis* do art. 822 § 1 k.c., z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym obowiązani są do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia

Zgodnie z przepisem art. 446 § 4 k.c. Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego. Zadośćuczynienie takie ma zatem charakter uznaniowy. Jego przyznanie nie jest więc obligatoryjne w każdej sytuacji, gdy zaistnieje krzywda, lecz zależy od uznania i oceny Sądu konkretnych okoliczności sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1969 roku, I PR 224/69, OSNCP 1970, nr 6, poz. 111). Przepisy kodeksu cywilnego nie wskazują jakichkolwiek kryteriów, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego; przepis art. 446 § 4 k.c. mówi jedynie o „odpowiedniej sumie tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”. Kryteria zostały wypracowane w orzecznictwie, które wskazuje na istotne elementy, jakie należy uwzględnić przy ustalaniu zadośćuczynienia. Zwraca się uwagę, że na rozmiar krzywdy mają przede wszystkim wpływ: dramatyzm doznań osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki, cierpienie moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym,

wystąpienie zaburzeń będących skutkiem tego odejścia (nerwica, depresja), rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, stopień w jakim pokrzywdzony będzie umiał się znaleźć w nowej rzeczywistości i zdolność jej zaakceptowania, leczenie doznanej traumy, wiek pokrzywdzonego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10 Lex 898254).

W świetle powyższego należy stwierdzić, że o zasadności przyznania zadośćuczynienia, jak również jego miarkowania decyduje całokształt okoliczności faktycznych i sytuacja, w jakiej znalazł się poszkodowany po śmierci osoby najbliższej. Nie ulega żadnym wątpliwościom, że śmierć osoby bliskiej zwykle stanowi dla rodziny wielki wstrząs, a cierpienia psychiczne, jakie się z nią wiążą, mogą przybierać ogromny wymiar, tym większy, im mocniejsza była w danym przypadku więź emocjonalna łącząca zmarłego z jego najbliższymi.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należało, że niespodziewana śmierć osoby bliskiej - babci skutkowałą negatywnymi przeżyciami psychicznymi u powoda. Wskazać trzeba, że J. N. odegrała istotną rolę w życiu powoda, szczególnie w czasie kiedy był dzieckiem, wówczas bowiem opiekowała się powodem, zaprowadzała i odbierała go z przedszkola, ze szkoły. Również w dorosłym życiu powód spędzał z babcią wiele czasu, nawet wówczas gdy wyprowadził się z domu rodzinnego, odwiedzał babcię, spędzał z nią niedzielne południa. Po śmierci babci powód przeszedł żałobę, gdzie najintensywniejszych przeżyć psychicznych doświadczał w okresie pierwszych dwóch miesięcy, następnie objawy ulegały redukcji, i ustąpiły około sześciu miesięcy po śmierci J. N..

Wyżej opisane okoliczności wskazują, iż przyznanie powodowi zadośćuczynienia jest zasadne. Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze, iż zadośćuczynienie musi mieć charakter kompensacyjny, a więc powinno przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość, nie będącą jednakże wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy. Z tego wynika, że "wartość odpowiednia" to wartość utrzymana w granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2008r., sygn. akt III KK 349/07, LEX nr 39507; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004r., sygn. akt I CK 131/03, OSNC 2005/2/40). Nadto wartość ta winna przynosić poszkodowanemu równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2008r., sygn. akt II CSK 536/07, LEX nr 461725). Zadośćuczynienie ma zrekompensować straty niemajątkowe, krzywdę wywołane przez śmierć najbliższego członka rodziny. Istota szkody niemajątkowej wiąże się z naruszeniem czysto subiektywnych przeżyć człowieka. Można przyznać zadośćuczynienie za ból, pewne utrudnienia życiowe, za konieczność zasadniczo odmiennego urządzenia sobie życia (M. Olczyk, Komentarz do ustawy z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw). Mając powyższe na względzie Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 15.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia, oddalając powództwo w pozostałym zakresie żądania zadośćuczynienia jako zbyt wygórowane.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym z opinii biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii wynika, że u powoda doszło do naturalnej reakcji żałoby, której czas trwania również mieścił się w granicach naturalnej, fizjologicznej żałoby, której objawy manifestowały się najintensywniej w okresie pierwszych dwóch miesięcy po śmierci J. N., następnie stopniowo się redukowały aby całkowicie ustąpić do szóstego miesiąca po śmierci babci powoda. Śmierć osoby bliskiej (babci) dla każdego pozostaje traumatycznym przeżyciem, ale w niniejszej sprawie brak jest podstaw do uznania, że zakres cierpień powoda skutkowałą wystąpieniem uszczerbku na zdrowiu B. K.. Powód nie korzystał bezpośrednio po zdarzeniu w wyniku, którego śmierć poniosła J. N., z terapii psychologicznej czy też leczenia psychiatrycznego. Śmierć babci nie skutkowałą powstaniem u niego uszczerbku na zdrowiu. Jego stan emocjonalny na chwilę obecna również nie jest wskazaniem do objęcia powoda leczeniem psychiatrycznym czy też pomocą psychologiczną. Należy również zwrócić uwagę, że w odniesieniu do roszczeń opartych na art. 446 § 4 k.c., podkreśla się, że w każdym wypadku wysokość zadośćuczynienia powinna zostać ustalona z uwzględnieniem okoliczności, że śmierć każdej osoby jest zdarzeniem pewnym, które prędzej czy później musi nastąpić. Tym samym zadośćuczynienie przewidziane w powołanym przepisie rekompensuje w istocie jedynie wcześniejszą utratę członka rodziny.

Zasadą prawa cywilnego jest, że dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Zgodnie z art.455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika

z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Niespełnienie świadczenia w terminie powoduje po stronie dłużnika konsekwencje przewidziane w art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (§ 2 art. 481 k.c.). Zobowiązanie do zapłaty zadośćuczynienia przewidzianego w art. 446 § 4 k.c. ma charakter zobowiązania bezterminowego. Jego przekształcenie w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania wierzyciela (pokrzywdzonego) skierowanego wobec dłużnika do spełnienia świadczenia.

Odsetki od zasądzonej tytułem zadośćuczynienia kwoty należy również postrzegać przez pryzmat dyspozycji art. 817 § 1 k.c., zgodnie z którym ubezpieczyciel winien spełnić świadczenie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Gdyby wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności ubezpieczyciela albo wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część świadczenia ubezpieczyciel powinien spełnić w terminie przewidzianym w §1 (§2 art. 817 k.c.).

Szkoda została zgłoszona przez powoda pismem z dnia 25 czerwca 2015 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 1 lipca 2015 roku. Zasadnym było zatem orzec odsetki ustawowe od zasądzonej na rzecz powoda kwoty 15.000,00 zł zadośćuczynienia zgodnie

z żądaniem pozwu od dnia 3 sierpnia 2015 roku, przy uwzględnieniu zmian w przepisach kodeksu cywilnego dotyczących odsetek i wyodrębnienie odsetek ustawowych za opóźnienie, od dnia 1 stycznia 2016 roku.

Sąd orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 100 k.p.c. rozliczając je stosunkowo. Zasądzona na rzecz powoda kwota stanowi 50 % dochodzonego roszczenia, w takim stopniu wygrał on sprawę i w taki procencie pozwany powinien ponieść koszty procesu. Łączne koszty procesu wyrażają się kwotą 11.634,00 zł. Strona powodowa wydatkowała 6.817,00 złotych (w tym: 1.500,00 zł tytułem opłaty od pozwu, 4.800,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego, 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa i 500,00 zł zaliczki na biegłych). Natomiast strona pozwana poniosła koszty w kwocie 4.817,00 złotych (w tym: 4.800,00 zł tytułem kosztów wynagrodzenia pełnomocnika, 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa). Powódka powinna ponieść 50% wszystkich kosztów, a zatem Sąd zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.000,00 zł mając na uwadze wzajemne rozliczenie kosztów.

Stawki wynagrodzenia pełnomocników stron zostały ustalone zgodnie z § 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804), a opłata skarbową od pełnomocnictwa na podstawie załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku „o opłacie skarbowej” (Dz. U. Nr 225, poz. 1635 ze zm.).

W toku procesu Skarb Państwa poniósł tymczasowo koszty w łącznej kwocie 295,46 zł. Z uwagi na wynik postępowania Sąd, na podstawie art. 113 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) w zw. z art. 100 k.p.c., obciążył powoda i pozwanego kwotą po 147,73 zł każdego z nich na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, tytułem tymczasowo wyłożonych przez Skarb Państwa kosztów sądowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w sentencji.